

คุณลักษณะและทักษะพื้นฐานของบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริม การศึกษาเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร

The Qualities and Basic Skills for The Primary School Librarians of The Private Education Commission in Bangkok

เฉลิมศรี เสนารัตน์*

ชลลดา พงศ์พัฒน์โยธิน**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาคุณลักษณะและทักษะพื้นฐานที่พึงประสงค์ของบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนระดับประถมศึกษาตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ 2) ศึกษาคุณลักษณะและทักษะพื้นฐานของบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนระดับประถมศึกษาที่พึงประสงค์และที่ปฏิบัติจริงในปัจจุบันตามความคิดเห็นของผู้บริหารและบรรณารักษ์โรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร และ 3) เปรียบเทียบคุณลักษณะและทักษะพื้นฐานที่พึงประสงค์กับสภาพที่ปฏิบัติจริงในปัจจุบันของบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยนี้ ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ 18 คน ผู้บริหาร 195 คน และบรรณารักษ์ 195 คน รวม 408 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบค่าที

* นักศึกษาหลักสูตรบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

** คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

ผลการวิจัยพบว่า

1. คุณลักษณะและทักษะพื้นฐานที่พึงประสงค์ของบรรณารักษ์โรงเรียนระดับประถมศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า ควรเป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโททางด้านบรรณารักษ์ มีความรู้ในการใช้เทคโนโลยี สามารถประสานความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น มีทักษะการบริหารงาน รู้กลยุทธ์ขององค์กร คัดสรรทรัพยากรสารสนเทศให้ตรงกับความต้องการของผู้ใช้ ให้บริการกับผู้ใช้บริการด้วยความเต็มใจ และปรารถนาดี

2. คุณลักษณะและทักษะพื้นฐานของบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนระดับประถมศึกษาที่พึงประสงค์ และปฏิบัติจริงในปัจจุบันตามความคิดเห็นของผู้บริหารและบรรณารักษ์โรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร ดังนี้

1.1 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความสามารถอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือด้านความรู้ และวุฒิการศึกษาตามลำดับ

1.2 ทักษะพื้นฐานที่พึงประสงค์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านบริการและกิจกรรมมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านบริหารงาน และด้านเทคนิคตามลำดับ

1.3 คุณลักษณะที่ปฏิบัติจริงในปัจจุบัน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความสามารถ มากที่สุด รองลงมาคือด้านความรู้ และวุฒิการศึกษา ตามลำดับ

1.4 ทักษะพื้นฐานที่ปฏิบัติจริงในปัจจุบัน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านบริการและกิจกรรมมากที่สุดรองลงมา คือ ด้านเทคนิค และด้านบริหารงานตามลำดับ

3. คุณลักษณะและทักษะพื้นฐานที่ปฏิบัติจริงในปัจจุบันต่ำกว่าคุณลักษณะและทักษะพื้นฐานที่พึงประสงค์ในด้านวุฒิการศึกษา ด้านความรู้ ด้านความสามารถ ด้านงานบริหาร ด้านงานเทคนิค และด้านบริการและกิจกรรม

คำสำคัญ : คุณลักษณะและทักษะพื้นฐาน

Abstract

The purposes of this research were 1) to study the desirable attributes and basic skills of librarians after the opinion of experts in Library and Information Science 2) to study the desirable and operational basic attributes and skills of librarians and 3) to compare the desirable and operational basic attributes and skills of librarians at Primary Schools under Private Education Commission Office in Bangkok. The sample included 408 persons involving 18 experts, 195 executives, and 195 librarians. Data was collected using interview schedule and 5-point rating scale questionnaire and checklist and was statistically analyzed in percentage, mean, standard deviation, and t-test.

The findings revealed as follows:

1. Features and basic skills desirable of librarians Elementary school according to opinion of luminaries That Should hold a mater degree in librarianship knowledgeable in the use of technology you can collaborate with other agencies Skilled management to corporate strategy.

2. The operational attributes and basic skills of librarian at Primary Schools under Private Education Commission Office in Bangkok were as follows:

2.1 The desirable attributes of librarians were generally found at the high level. After item analysis, desirable ability was rated with the highest mean followed by knowledge, and educational qualifications.

2.2 The desirable basic skills of librarians were generally found at the high level. After item analysis, desirable service and activities were rated with the highest mean followed by administration and techniques.

2.3 The operational attributes of librarians were generally found at the high level. After item analysis, ability was the was rated with the highest mean followed by knowledge and educational knowledge.

2.4 The operational basic skills of librarians were generally found at the high level. After item analysis, service and activities were rated with the highest mean followed by technique and administration.

3. Current Features and basic skills practicality lower than Features and basic skills desirable in the Education Knowledge ability Administration Technical and Services

Keywords : Attributes and Basic Skills

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ห้องสมุดถือเป็นศูนย์กลางแห่งการเรียนรู้ให้กับบุคคลทุกเพศ ทุกวัยที่ต้องการแสวงหาความรู้ทางด้านต่างๆ ด้วยตนเอง นอกจากนี้ยังเป็นแหล่งการศึกษาที่ช่วยพัฒนาสติปัญญา ความคิด และช่วยวางรากฐานการศึกษาให้กับคนทุกคน จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งระบุไว้ในหมวดที่ 4 ว่าด้วยการจัดการศึกษามาตราที่ 24(3) ที่กำหนดว่าการจัดการเรียนรู้ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดกิจกรรมให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่องดังนั้นห้องสมุดโรงเรียนจึงได้วางแนวทางจัดกระบวนการเรียนรู้และกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองตามธรรมชาติ ตามศักยภาพโดยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง และในปี

พ.ศ. 2556 เป็นปีแห่งการอ่านของกรุงเทพมหานคร ได้รณรงค์การปลูกฝังให้ประชาชนและผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่าน ส่งเสริมจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ สามารถนำความรู้ที่ได้จากการอ่านหนังสือไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน ซึ่งห้องสมุดโรงเรียนเป็นแหล่งการเรียนรู้ที่สำคัญที่มีการพัฒนา ปรับปรุงปัจจัยต่างๆ อย่างต่อเนื่อง เช่น ความหลากหลายของประเภททรัพยากรสารสนเทศ สภาพแวดล้อมและสถานที่ที่เอื้อต่อการอ่าน เทคโนโลยีที่ทันสมัย เป็นต้น เพื่อดึงดูดผู้เรียนเข้ามาใช้บริการในห้องสมุดมากยิ่งขึ้น

อย่างไรก็ตามปัจจัยหนึ่งที่มีส่วนสำคัญมากต่อการเข้ามาใช้บริการห้องสมุดก็คือ บรรณารักษ์ ซึ่งเป็นบุคคลสำคัญที่ทำให้การดำเนินงานของห้องสมุดมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น หน้าที่สำคัญของบรรณารักษ์คือ การพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ การวิเคราะห์รายการและจัดหมวดหมู่ทรัพยากรสารสนเทศ เป็นกระบวนการทำงานด้านเทคนิค ที่ต้องใช้ความรู้ในเชิงวิชาชีพ กล่าวคือ ในกระบวนการจัดทำทรัพยากรสารสนเทศ ในปัจจุบัน มีสารสนเทศรูปแบบต่างๆ ทั้งสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น ซีดีรอม ดีวีดี เป็นต้น ทำให้บรรณารักษ์ต้องมีความรู้ในเรื่องหลักเกณฑ์การคัดเลือกทรัพยากรสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์เพิ่มขึ้น เพื่อช่วยในการคัดเลือกและตัดสินใจซื้อทรัพยากรสารสนเทศเข้าห้องสมุด ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของห้องสมุด และตรงกับความต้องการของผู้ใช้ ส่วนในกระบวนการวิเคราะห์รายการและจัดหมวดหมู่ทรัพยากรสารสนเทศ บรรณารักษ์ต้องมีความรู้ และทักษะในการทำรายการทางบรรณานุกรม เช่น หลักเกณฑ์การลงรายการแบบแองโกลอเมริกัน (AACR 2) ในรูปแบบบัตรรายการเพื่อให้เครื่องอ่านได้ ที่เรียกว่า MACHINE - READABLE CATALOGING (MARC) รวมถึงในการวิเคราะห์เนื้อหาสารสนเทศเพื่อกำหนดคำค้น เช่น หัวเรื่อง คำสำคัญ ศัพท์สัมพันธ์ที่ครอบคลุมเนื้อหาของสารสนเทศนั้นๆ นอกจากความรู้ และทักษะดังกล่าว บรรณารักษ์ต้องมีความสามารถในการช่วยเหลือผู้ใช้บริการให้เข้าถึงข้อมูลสารสนเทศได้สะดวกและรวดเร็วมากที่สุด (กิตติพร เพชรพราว, 2543, น.1) ส่วนอีกหน้าที่หนึ่งที่สำคัญของบรรณารักษ์ คือ งานบริการ เพราะบรรณารักษ์เป็นตัวกลางระหว่างผู้ใช้บริการกับทรัพยากรสารสนเทศ ดังนั้น บรรณารักษ์ควรมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ใช้บริการ มีความเป็นกันเอง มีไมตรีจิต สุภาพอ่อนน้อม ยิ้มแย้มแจ่มใส ยิ่งไปกว่านั้น บุคลิกภาพที่ดีของบรรณารักษ์มีส่วนเสริมสร้างความน่าเชื่อถือให้แก่ผู้ใช้บริการอีกด้วย

อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจ สังคม และความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีในปัจจุบัน ทำให้ผู้ที่สนใจค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมสามารถเข้าถึงแหล่งสารสนเทศได้หลายช่องทาง และรวดเร็ว จึงทำให้ผู้ใช้สารสนเทศคาดหวังว่า บรรณารักษ์จะต้องเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถในการให้บริการสืบค้นสารสนเทศได้อย่างถูกต้อง มีประสิทธิภาพ และตรงกับความต้องการ จากความคาดหวังดังกล่าว ส่งผลให้บรรณารักษ์ต้องพัฒนาตนเองให้เป็นผู้เท่าทันเทคโนโลยีอยู่เสมอ

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้นทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาถึงคุณลักษณะและทักษะพื้นฐานของบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร ให้สอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน ด้วยการติดตามจากแนวคิดของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้ให้บริการ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะและทักษะพื้นฐานที่พึงประสงค์ของบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนระดับประถมศึกษาตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์
2. เพื่อศึกษาคุณลักษณะและทักษะพื้นฐานของบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนระดับประถมศึกษาที่พึงประสงค์และที่ปฏิบัติจริงในปัจจุบัน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและบรรณารักษ์โรงเรียนระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะและทักษะพื้นฐานที่พึงประสงค์กับสภาพที่ปฏิบัติจริงในปัจจุบันของบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ จำนวน 18 คน ผู้บริหารโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 392 คน และบรรณารักษ์โรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 392 คน รวมทั้งสิ้น 802 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์ทางด้านบรรณารักษศาสตร์และ/หรือสารสนเทศด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ มีประสบการณ์การสอนไม่น้อยกว่า 10 ปี หรือมีระดับการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาโททางด้านบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ โดยการกำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และทำการจับสลากสุ่มรายชื่อ จำนวน 18 คน ส่วนผู้บริหารโรงเรียนระดับประถมศึกษา และบรรณารักษ์ ประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2556 จำนวน 195 คน บรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2556 จำนวน 195 คน ในการวิจัยครั้งนี้มีจำนวนประชากร ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้บริหาร บรรณารักษ์ รวมทั้งสิ้น 802 คน กลุ่มตัวอย่างมีดังนี้ ผู้ทรงคุณวุฒิ 18 คน ใช้การเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sample) ผู้บริหาร 195 คน บรรณารักษ์ 195 คน และรวมทั้งสิ้น 408 คน ในส่วนของผู้บริหารและบรรณารักษ์กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Krejcie & Morgan (1970, p. 607-610)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 2 ฉบับ คือ

ฉบับที่ 1 แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นของทรงคุณวุฒิ ซึ่งเป็นแบบสัมภาษณ์ปลายเปิด สัมภาษณ์คุณลักษณะและทักษะพื้นฐานที่พึงประสงค์ของบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งประกอบด้วย 3 ส่วน โดยส่วนที่ 1 สถานภาพของผู้ทรงคุณวุฒิ ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อคุณลักษณะของบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน

ที่พึงประสงค์แบ่งเป็น 3 ด้าน คือ ด้านวุฒิการศึกษา ด้านความรู้ ด้านความสามารถ และส่วนที่ 3 ความคิดเห็นที่มีต่อทักษะพื้นฐานของบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนที่พึงประสงค์แบ่งเป็น 3 ด้าน คือ ด้านงานบริหารห้องสมุด ด้านงานเทคนิคห้องสมุด ด้านงานบริการและกิจกรรมห้องสมุด

ฉบับที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารและบรรณารักษ์ เป็นแบบสอบถามปลายปิดชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สอบถามถึงคุณลักษณะและทักษะพื้นฐานของบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนระดับประถมศึกษา แบ่งเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามคุณลักษณะที่พึงประสงค์และคุณลักษณะปัจจุบันของบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนระดับประถมศึกษา

ตอนที่ 3 แบบสอบถามทักษะพื้นฐานที่พึงประสงค์และทักษะพื้นฐานในปัจจุบันของบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนระดับประถมศึกษา

ผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน

1. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานครตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ

1.1 ด้านวุฒิการศึกษา เป็นผู้ตระหนักถึงอุดมการณ์และควรสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโททางด้านบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ และเป็นผู้มีจิตใจพร้อม

1.2 ด้านความรู้ มีทักษะในการวิเคราะห์และกลั่นกรองผลของการสืบค้น มีความรู้และทักษะในการใช้แหล่งสารสนเทศที่ให้บริการ ประเมินและเลือกใช้เทคโนโลยีสำหรับการสืบค้นข้อมูล

1.3 ด้านความสามารถ เป็นผู้มีความสามารถในการใช้ห้องสมุดอัตโนมัติในการปฏิบัติงานได้ มีทักษะในการใช้โปรแกรมพื้นฐานอื่นๆ การใช้คอมพิวเตอร์เบื้องต้น ทักษะในการใช้อินเทอร์เน็ต มีความสามารถในการประสานความร่วมมือทางวิชาการ มีความสามารถในการศึกษาวิจัย

2. ทักษะพื้นฐานที่พึงประสงค์ของบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ

1.1 ด้านบริหารงาน ต้องมีทักษะการบริหารงาน รู้กลยุทธ์องค์กร สามารถวางแผนและตัดสินใจ นำทีมงานให้บริการ ทำการตลาดบริการ ให้คำแนะนำเรื่องลิขสิทธิ์และทรัพย์สินทางปัญญา และต้องเป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์ มีแนวคิดที่แปลกใหม่ในการที่จะบริหารห้องสมุดให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ เป็นต้น

1.2 ด้านงานเทคนิค มีทักษะในการวิเคราะห์เนื้อหา กำหนดคำค้น จัดทำบรรณานุกรม สารบัญแบบบรรณนิทัศน์ มีทักษะในการจัดหา มีทักษะในการวิเคราะห์ คัดเลือกและกำจัดทรัพยากรสารสนเทศได้ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหน่วยงานและตรงกับความต้องการของผู้ใช้

1.3 ด้านบริการและกิจกรรม ต้องมีความสามารถในการส่งเสริมการให้บริการและสิทธิ์ของผู้ใช้ เป็นผู้ที่มีจิตบริการ คือ เต็มใจให้บริการ มีความปรารถนาดีและให้บริการที่มีประสิทธิภาพสูงสุดแก่ผู้ใช้

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นของผู้บริหารและบรรณารักษ์ที่มีต่อคุณลักษณะและทักษะพื้นฐานของบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนระดับประถมศึกษาที่พึงประสงค์และที่ปฏิบัติจริงในปัจจุบัน

1. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและบรรณารักษ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า เรียงตามอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านความสามารถอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านความรู้และด้านวุฒิการศึกษา อยู่ในระดับมาก รายละเอียดแต่ละด้านดังนี้

1.1 ด้านวุฒิการศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.34$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมาก เรียงตามอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ บรรณารักษ์ต้องสำเร็จการศึกษาอย่างน้อยน้อยกว่าปริญญาตรี สาขาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์หรือ สารสนเทศศาสตร์ ต้องมีวุฒิครูหรือผู้ที่ผ่านการอบรมจากสถาบันการศึกษาหรือสมาคมบรรณารักษ์และสถาบันการศึกษาวิชาชีพครู หรือสำเร็จการศึกษาอย่างน้อยน้อยกว่าปริญญาตรี

1.2 ด้านความรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 2 ข้อ อยู่ในระดับมาก 6 ข้อ เรียงตามอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 5 อันดับแรก ดังนี้ บรรณารักษ์ต้องนิสัยรักการอ่านและมีความรอบรู้ในเรื่องต่างๆ รอบตัว มีความรู้ ความเข้าใจในงานทางด้านบรรณารักษศาสตร์ อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนรองลงมาคือ ต้องรู้จักวิธีการสืบค้นจากแหล่งสารสนเทศที่หลากหลาย และมีความรู้เกี่ยวกับนโยบาย ปรัชญาของโรงเรียน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ มีความรู้ด้านการวิจัย ($\bar{X} = 4.04$)

1.3 ด้านความสามารถ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าในระดับมากที่สุด 10 ข้อ อยู่ในระดับมาก 3 ข้อ เรียงตามอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 5 อันดับแรก ดังนี้ บรรณารักษ์ต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีมีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายและมีทักษะในการจัดหมวดหมู่และทำรายการที่ถูกต้องอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนรองลงมา คือ เป็นผู้มีความอดทนต่อในการปฏิบัติงาน และมีทักษะในการให้บริการ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ มีทักษะในการวางแผน ($\bar{X} = 4.41$)

1. ทักษะพื้นฐานที่พึงประสงค์ของบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.45$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมาก เรียงตามอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านบริการและกิจกรรม ด้านบริหารงาน และด้านเทคนิค รายละเอียดแต่ละด้านดังนี้

1.1 ด้านบริหารงานโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.47$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าในระดับมากที่สุด 2 ข้อ อยู่ในระดับมาก 4 ข้อ เรียงตามอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 5 อันดับแรก ดังนี้ บรรณารักษ์ต้องกำหนดแนวปฏิบัติงานรายละเอียดตามนโยบายงบประมาณและโครงการ การแบ่งหน้าที่ในการปฏิบัติงานและวิธีทำงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย จัดเก็บและรายงานสถิติในงานต่างๆ ของห้องสมุด

เป็นรายเดือนและรายปี อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ จัดทำคู่มือของห้องสมุด เช่น คู่มือการใช้ห้องสมุดและคู่มือปฏิบัติงานห้องสมุด เป็นต้น ($\bar{X} = 4.31$)

1.2 ด้านเทคนิค โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 1 ข้อ อยู่ในระดับมาก 5 ข้อ เรียงตามอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ บรรณารักษ์ต้องลงทะเบียน ประทับตรา ตัดซอง เขียนสัน ตรวจสอบความถูกต้อง และตรวจสอบทรัพยากรสารสนเทศให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งานก่อนนำออกมาให้บริการ อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ จัดทำเครื่องมือช่วยค้นลงโปรแกรมช่วยค้น (OPAC) เพื่อให้ผู้ใช้ได้ทรัพยากรสารสนเทศตามที่ต้องการ ($\bar{X} = 4.26$)

1.3 ด้านบริการและกิจกรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 4 ข้อ อยู่ในระดับมาก 4 ข้อ เรียงตามอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ บรรณารักษ์จัดกิจกรรมส่งเสริมการรักการอ่านเพื่อให้รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ($\bar{X} = 4.67$) แนะนำการใช้ห้องสมุดและทำกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ช่วยเหลือผู้มีปัญหาในการอ่าน การให้บริการด้านการศึกษา เพื่อให้ผู้ใช้รู้จักอ่านหนังสือที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนในสาขาต่างๆ ($\bar{X} = 4.63$) และบริการยืม-คืนสื่อ มีการทำระเบียบการยืม ทำสถิติการยืมและทำหนังสือทวงในกรณียืมเกินกำหนดวันส่ง ($\bar{X} = 4.62$) อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ บริการหนังสือจอง หนังสือสำรอง แก่ครูหรืออาจารย์ นักเรียน ($\bar{X} = 4.27$)

2. คุณลักษณะที่ปฏิบัติจริงในปัจจุบันของบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.84$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านความสามารถ ด้านความรู้และด้านวุฒิการศึกษา รายละเอียดแต่ละด้านดังนี้

2.1 ด้านวุฒิการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.71$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ บรรณารักษ์ต้องสำเร็จการศึกษาไม่น้อยกว่าปริญญาตรี สาขาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์หรือ สารสนเทศศาสตร์ รองลงมาคือ บรรณารักษ์ต้องมีวุฒิครูหรือผู้ที่ผ่านการอบรมจากสถาบันการศึกษาหรือสมาคมบรรณารักษ์และสถาบันการศึกษาวิชาชีพครู หรืออื่นๆ และ/หรือ สำเร็จการศึกษาอย่างน้อยปริญญาตรี สาขาเทคโนโลยีสารสนเทศหรือระบบสารสนเทศ

2.2 ด้านความรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.85$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมาก เรียงตามอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ มีนิสัยรักการอ่านและมีความรอบรู้ในเรื่องต่างๆ รอบตัว มีความรู้ ความเข้าใจในงานทางด้านบรรณารักษศาสตร์ มีความรู้เกี่ยวกับนโยบาย ปรัชญาของโรงเรียน และรู้จักวิธีการสืบค้นจากแหล่งสารสนเทศที่หลากหลาย ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ มีความรู้ด้านการวิจัย ($\bar{X} = 3.47$)

2.3 ด้านสามารถ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.98$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงตามอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีเป็นผู้มีความอดทนต่อการปฏิบัติงานรองลงมาคือ มีบุคลิกภาพที่ดี วางตนเหมาะสมกับกาลเทศะ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ สามารถประชาสัมพันธ์ในรูปแบบที่หลากหลาย ($\bar{X} = 3.98$)

3. ทักษะพื้นฐานที่ปฏิบัติจริงในปัจจุบันของบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.81$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านบริการและกิจกรรม ด้านเทคนิคและด้านบริหารงาน รายละเอียดแต่ละด้านดังนี้

3.1 ด้านบริหาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.78$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าในระดับมาก เรียงตามอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ จัดเก็บและรายงานสถิติในงานต่างๆ ของห้องสมุด เป็นรายเดือนและรายปี ติดตามผลและประเมินผลงาน เป็นรายภาคเรียนหรือปีละครั้งอย่างสม่ำเสมอ กำหนดนโยบายให้สอดคล้องกับงบประมาณ วัตถุประสงค์ของห้องสมุด ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ จัดทำคู่มือของห้องสมุด เช่น คู่มือการใช้ห้องสมุดและคู่มือปฏิบัติงานห้องสมุด เป็นต้น ($\bar{X} = 3.66$)

3.2 ด้านเทคนิค โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.79$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงตามอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ลงทะเบียน ประทับตรา ตัดซอง เขียนสัน ตรวจสอบความถูกต้องและตรวจสอบทรัพยากรสารสนเทศให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน ก่อนนำออกมาให้บริการ จัดหมวดหมู่ของทรัพยากรสารสนเทศที่มีเพื่อกำหนดหมวดหมู่ให้ทรัพยากรสารสนเทศที่มีเนื้อหาคล้ายคลึงกันหรือประเภทเดียวกันมาอยู่ที่เดียวกันตรวจสอบสภาพหนังสือที่ชำรุด นำมาซ่อมแซมให้มีสภาพคงทนต่อการใช้งาน รวมทั้งเย็บเล่มวารสารทางวิชาการ และจำหน่ายหนังสือและวารสาร ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ จัดทำเครื่องมือช่วยค้นลงโปรแกรมช่วยค้น (OPAC) เพื่อให้ผู้ใช้ได้ทรัพยากรสารสนเทศตามที่ต้องการ ($\bar{X} = 3.50$)

3.3 ด้านบริการและกิจกรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.85$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมาก 7 ข้อ เรียงตามอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ จัดกิจกรรมส่งเสริมการรักการอ่าน เพื่อให้รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ บริการยืม-คืนสื่อ มีการทำระเบียบการยืม ทำสถิติการยืมและทำหนังสือทวงในกรณียืมเกินกำหนดวันส่ง แนะนำการใช้ห้องสมุดและทำกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ช่วยเหลือผู้มีปัญหาในการอ่าน การให้บริการด้านการศึกษา เพื่อให้ผู้ใช้รู้จักอ่านหนังสือที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนในสาขาต่างๆ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ บริการสารสนเทศออนไลน์ ด้วยวิธีการที่หลากหลายเพื่อให้ตรงกับความต้องการและสามารถค้นได้ทุกที่ ทุกเวลา ($\bar{X} = 3.48$)

4. การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคุณลักษณะที่พึงประสงค์กับสภาพที่ปฏิบัติจริงในปัจจุบันในด้านคุณลักษณะและทักษะพื้นฐาน ด้านต่างๆ 6 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์กับสภาพที่ปฏิบัติจริงในปัจจุบันของบรรณารักษ์สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานครแตกต่างกัน เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยและสรุปได้ว่า คุณลักษณะและทักษะพื้นฐานที่ปฏิบัติจริงของบรรณารักษ์ในปัจจุบันต่ำกว่าระดับที่พึงประสงค์ทั้ง 6 ด้าน

อภิปรายผล

จากการศึกษาเรื่องคุณลักษณะและทักษะพื้นฐานบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร มีประเด็นที่สำคัญสรุปได้ดังนี้

สภาพที่พึงประสงค์

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ คือ ด้านความสามารถของบรรณารักษ์เป็นอันดับแรก ผู้บริหารโรงเรียนและบรรณารักษ์ให้ความสำคัญในด้านความสามารถของบรรณารักษ์ สอดคล้องกับ กิตติพร เพชรพราว (2543) ที่พบว่า คุณลักษณะและทักษะพื้นฐานทางวิชาชีพบรรณารักษ์สำหรับบรรณารักษ์ในอนาคตควรเน้น คือ คุณลักษณะทางวิชาชีพ ความสามารถในการใช้ห้องสมุดอัตโนมัติ นอกจากนี้บรรณารักษ์ต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย ในเรื่องของการมีมนุษยสัมพันธ์นี้ ในการประกอบอาชีพทุกอาชีพ บุคลากรในอาชีพนั้นๆ ย่อมต้องมีการพบปะพูดคุยประสานงานกัน ซึ่งต้องมีการสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน จึงจะทำให้ทำงานร่วมกันอย่างมีความสุข สอดคล้องกับกรมวิชาการ (2545) และชาริณี เซวาน์ศิลป์ (2539) ส่วนในด้านทักษะที่ต้องการ คือ การใช้คู่มือวิเคราะห์เลขหมู่ตามระบบที่ห้องสมุดใช้ ความถูกต้องรวดเร็วในการทำงาน ความแม่นยำในการกำหนดหัวเรื่อง คำสำคัญ ความชำนาญในการบันทึก สืบค้น แก่ไขรายการ ในฐานข้อมูล และเป็นผู้มีความอดทนต่อการปฏิบัติงานและมีทักษะในการให้บริการ นอกจากนี้**ด้านความรู้** บรรณารักษ์ต้องมินิสัยรักการอ่านและมีความรอบรู้ในเรื่องต่างๆ รอบตัว ซึ่งผู้บริหารต้องการให้บรรณารักษ์พัฒนาทางวิชาการ การจัดกิจกรรมที่ต้องการให้เข้าร่วมมากที่สุด เช่น การอ่านและค้นคว้าด้วยตนเอง และพบว่าบรรณารักษ์เคยมีประสบการณ์ในการเข้าร่วมกิจกรรมการอ่านและค้นคว้าและมีความรู้เกี่ยวกับทักษะการอ่าน ส่วน**ด้านวุฒิการศึกษา** พบว่า บรรณารักษ์ต้องสำเร็จการศึกษาไม่น้อยกว่าระดับปริญญาตรี สาขาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์หรือสารสนเทศศาสตร์ และมี**วุฒิครูหรือผู้ที่ผ่านการอบรมจากสถาบันการศึกษาหรือสมาคมบรรณารักษ์และสถาบันการศึกษาวิชาชีพครู หรืออื่นๆ** นอกจากนี้ยังพบประเด็นที่น่าสนใจที่ผู้ทรงคุณวุฒิให้ความสำคัญในเรื่องคุณวุฒิของบรรณารักษ์ในอนาคตว่า ควรสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโททางด้านบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ เมื่อพิจารณาในประเด็นนี้ ผลการวิจัยที่ได้ปรากฏว่า สูงเกินกว่ามาตรฐานที่สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย (2537) ได้กำหนดไว้เป็นมาตรฐานในเรื่องคุณวุฒิของบรรณารักษ์ในห้องสมุดทุกประเภทว่าควรมีคุณวุฒิไม่น้อยกว่าระดับปริญญาตรีในสาขาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์

ทักษะพื้นฐานที่พึงประสงค์ คือ ด้านบริการและกิจกรรม บรรณารักษ์ต้องจัดกิจกรรมส่งเสริมการรักการอ่านเพื่อให้รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ สอดคล้องกับ สมบัติ ปักกรีก (2547) เพราะทักษะทางด้านการจัดการองค์กรที่ดีของผู้บริหารและทีมงาน จะมีผลต่อโครงสร้างและการจัดการบริการของห้องสมุดเป็นอย่างมาก นอกจากนี้ใน **ด้านเทคนิค** เป็นส่วนหนึ่งที่บรรณารักษ์ต้องปฏิบัติและเป็นหน้าที่รับผิดชอบตลอดจนลงทะเบียน ประทับตรา ตัดซอง เขียนสัน ตรวจสอบความถูกต้อง และตรวจสอบทรัพยากรสารสนเทศให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน ก่อนนำออกมาให้บริการ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1 ผู้บริหาร ควรพิจารณาทักษะในแต่ละด้านที่เป็นผลจากการวิจัย แล้วนำไปจัดฝึกอบรมให้กับบรรณารักษ์ตามความเหมาะสม เพื่อพัฒนาและเพิ่มพูนทักษะของบรรณารักษ์

2 บรรณารักษ์ควรได้มีการสำรวจตนเอง ในเรื่องของทักษะด้านต่างๆ ที่จะสามารถไปพัฒนา และปรับปรุงตนเองให้เหมาะสมกับลักษณะงานและสภาพแวดล้อมกับห้องสมุดที่ตนปฏิบัติงานอยู่เพื่อนำไปสู่การ เป็นบรรณารักษ์ในศตวรรษที่ 21

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณลักษณะที่เป็นจริงและคุณลักษณะที่คาดหวังของบรรณารักษ์
2. ควรทำการศึกษาทักษะพื้นฐานของบรรณารักษ์ที่ปฏิบัติงานในห้องสมุดแต่ละประเภท

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2545). *คู่มือการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนระดับประถมศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: กรมวิชาการ.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยการศึกษาเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- กิตติพร เพชรพราว. (2543). *คุณลักษณะและทักษะพื้นฐานทางวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์ สำหรับบรรณารักษ์ในอนาคต*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- จันทิมา รัชนิวงศ์. (2547). *การศึกษาการบริหารการจัดการห้องสมุดโรงเรียนวัฒนาวิทยาลัยในการสนับสนุนการเรียนการสอน*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชาโรณี เขาวนศิลป์. (2539). *ผลกระทบต่อบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ อันเนื่องมาจากพัฒนาการทางสังคมและเทคโนโลยี*. เชียงใหม่: ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์.
- ผิวพรรณ ป้อมอุ้นเรือน. (2547). *การจัดการห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษาเพื่อสนองต่อการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- . (2553). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2553*. ค้นเมื่อวันที่ 5 เมษายน 2553. จาก <http://www.dlf.ac.th>.
- วาณี ฐาปนวงศ์ตานติ. (2543). *การจัดและการบริหารงานห้องสมุด*. กรุงเทพฯ: โสภณกาพิมพ์.
- สมบัติ ปักศรีก. (2547). *การบริหารงานห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนวังสวรรค์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเทพสถิต จังหวัดชัยภูมิ*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย. (2537). *มาตรฐานห้องสมุด*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง. Intner, S.S. (1998). *The Good Professional : A New vision American Libraies*. N.p.: n.p.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30, 607-610.
- Morgan, S. (1997). Future Academic Library Skills : What will They Be. in Papers from The IFLA CPERT Third International Conference on Continuing Professional Education for the Library and International Professions Human Development : *Competencies for the Twenty-First century*. p.19-28. Edited by Professional Education Round Table(CPERT) of the Third International Federation of Library Associations and Institutions.
- Zhou, Y. (1996, May). Analysis of Trends in Demand for Computer-Related Skills for Academic Librarians. *College & Research Libraries*, 57(3), 259-272.